

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні циклової комісії
спеціальності НІ Агрономія

Протокол № 2 від 10.09.2025р.

Голова ЦК Реліз

Вікторія МУЗИКА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Насінництво і селекція»	
Галузь знань	Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина
Спеціальність	НІ Агрономія
ОПП (рік)	Агрономія (2025 р.)
Рівень освіти	Фахова передвища освіта
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Форма навчання	Денна
Семестр	8
Обсяг навчальної дисципліни	90 годин (3 кредитів ECTS)
Форма контролю	Диференційований залік
Мова викладання	Українська
Розробник	Андреев Василь, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії
Предмет вивчення	Предметом вивчення навчальної дисципліни «Насінництво і селекція» є генетична природа та методи створення нових сортів і гібридів сільськогосподарських культур, екологічні принципи організації насінництва та виробництва сортового насіння з високими посівними та врожайними властивостями.
Мета вивчення	Метою викладання навчальної дисципліни «Насінництво і селекція» є вивчення генетичної природи та методів створення нових сортів і гібридів сільськогосподарських культур, екологічні принципи організації насінництва, збереження сортової чистоти насіння за швидкого впровадження у виробництво.

<p>Компетентності, заплановані знання та вміння</p>	<p>ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>СК1. Здатність використовувати базові знання з фахових дисциплін у професійній діяльності.</p> <p>СК5. Здатність розуміти основні біологічні і агротехнологічні правила і теорії, пов'язані з вирощуванням сільськогосподарських та інших рослин.</p> <p>СК6. Здатність вирощувати, розмножувати сільськогосподарські культури здійснювати технологічні операції та з первинної переробки і зберігання продукції.</p> <p>СК7. Здатність застосовувати в процесах виробництва, переробки і зберігання інноваційно новітні прийоми, заходи, засоби для отримання високоякісної, екологічно безпечної, ринково привабливої сільськогосподарської продукції.</p> <p>СК9. Прагнення до збереження навколишнього середовища</p> <p>СК10. Здатність застосовувати методи статистичної обробки дослідних даних, пов'язаних з технологічними та селекційними процесами в агрономії.</p> <p>Здобувач освіти повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основи генетики; • основні методи селекції; • організацію селекційного процесу; •районовані сорти вирощуваних культур своєї ґрунтово-кліматичної зони; • загальні питання насінництва; •інтенсивні технології вирощування насіння сільськогосподарських культур; <p>Здобувач освіти повинен уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> •проводити штучну гібридизацію окремих сільськогосподарських культур, масовий та індивідуальний добір рослин, контроль якості насіння, апробацію насінневих посівів польових сільськогосподарських культур; •організувати виробництво сортового і гібридного насіння; •здійснювати розрахунки потреби в насінницьких площах; •визначати сорти за сортовими ознаками; •складати план сортооновлення та сортозаміни; •працювати з насінницькою документацією; •організувати процеси очищення, сушіння і сортування насіння.
<p>Заплановані результати навчання</p>	<p>РН1. Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання для розв'язання практичних ситуацій у сфері агрономії.</p> <p>РН4. Опанувати нові методи і технології, впроваджувати інноваційні принципи і методи для підвищення ефективності виробничої діяльності в агрономії.</p> <p>РН6. Виявляти та вирішувати виробничі проблеми з урахуванням зональних умов, а також технологічних, правових, економічних, екологічних та етичних аспектів.</p>

	<p>PH14. Організувати технологічні процеси вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур відповідно до встановлених вимог, технологічні операції з первинної переробки і зберігання сільськогосподарської продукції.</p> <p>PH17. Вміти працювати самостійно і в команді, нести професійну відповідальність за результати роботи, дотримуватися норм та стандартів професійної етики для досягнення спільної мети.</p>
Зміст дисципліни	<p>Вступ</p> <p>Розділ 1. Основи генетики</p> <p>1.1. Цитологічні основи спадковості</p> <p>1.2. Молекулярна генетика. Комбінаційна мінливість Мутаційна мінливість</p> <p>Розділ 2. Селекція як галузь сільськогосподарського виробництва</p> <p>2.1. Селекція рослин і основні напрямки її розвитку</p> <p>2.2. Вчення про сорт і вихідний матеріал для селекції. Роль сорту в інтенсифікації землеробства</p> <p>2.3. Гібридизація в селекції рослин</p> <p>2.4. Використання мутагенезу і поліплоїдії, інцухту та гетерозису в селекції в селекції .</p> <p>2.5. Добір у селекції рослин</p> <p>2.6. Методи оцінювання селекційного матеріалу</p> <p>2.4. Технологія селекційного процесу</p> <p>Розділ 3. Насінництво</p> <p>3.1. Наукові основи насінництва. Сортові якості та врожайні властивості насіння</p> <p>3.2. Сортозміна і сортооновлення культур</p> <p>3.3. Вирощування насіння еліти</p> <p>3.4. Внутрішньогосподарський і державний контроль у насінництві польових культур</p> <p>3.5. Післязбиральне оброблення та зберігання насіння</p> <p>Розділ 4. Інтенсивні технології вирощування насіння основних сільськогосподарських культур</p> <p>4.1. Насінництво зернових злакових, зернобобових культур і кукурудзи</p> <p>4.2. Насінництво технічних культур і картоплі</p> <p>4.3. Основи насінництва овочевих і баштанних культур</p>
Міждисциплінарні зв'язки	<p>Основи екології, ботаніка з основами фізіології рослин та мікробіології, охорона праці та безпека життєдіяльності, технологія виробництва продукції рослинництва, механізація і автоматизація сільськогосподарського виробництва, агрохімія, захист рослин, плодоовочівництво, організація і планування діяльності аграрних формувань, смарт-технології в агрономії, діджиталізація в агрономії.</p>
Система оцінювання	<p>Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії, якість конспекту. Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані письмові роботи, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, реферати, есе, активність під час дискусій тощо. Також засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.</p> <p>Поточний контроль успішності здобувачів освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою - «2» незадовільний рівень, «3» задовільний рівень, «4» добрий рівень, «5» відмінний рівень.</p>

Інформаційне
забезпечення

Основна література

1. Про насіння і садивний матеріал : Закон України від 02.10.2012 із змінами та доповненнями.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/411-15#Text>
2. Про охорону прав на сорти рослин : Закон України № 3117-ХІІ від 21.04.93, із змінами та доповненнями
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3116-12#Text>
3. Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні, <https://sops.gov.ua/derzavnij-reestr>
4. Донець М.М. Насінництво з основами селекції : методичні рекомендації та навчальні завдання. – НМЦ, 2003.
5. Донець М.М. Насінництво з основами селекції : навч. посіб. – Київ, 2007.
6. Про затвердження Методичних вимог у сфері насінництва щодо збереження сортових та посівних якостей насіння зернових культур. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1623-25#Text>
7. Інструкція з апробації посівів зернових, зернобобових, круп'яних, олійних, прядивних культур, багаторічних і однорічних кормових трав, затверджена науково-технічною радою Міністерства аграрної політики України 26.05.2010.
8. Молоцький М.Я., Васильківський С.П., Князюк В.І., Власенко В.А. Селекція і насінництво сільськогосподарських рослин. – Київ : Вища освіта, 2006.

Додаткова

1. Зозуля О.Л., Мамалига В.С. Селекція і насінництво польових культур. – Київ : Урожай, 1993.
2. Макрушин М.М., Созінов О.О. та ін. Генетика сільськогосподарських рослин. – Київ : Урожай, 1996.
3. Молоцький М.Я., Васильківський С.П., Князюк В.І. Селекція і насінництво польових культур : практикум. – Київ : Вища школа, 1995.

Інформаційні ресурси

Сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України,
<https://minagro.gov.ua/>
Сайт Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України: <https://ipp.gov.ua/>